

GOSPODARSKA KONFERENCA RAZVIJAJOČIH SE DRŽAV

Več konkretnih predlogov delegata FLRJ Popovića

Popović je v svojem govoru analiziral svetovni gospodarski položaj, nato pa dal vrsto predlogov in sklepe, ki naj jih konferenca sprejme

KAIRO, 11. jul. (Tanjug). Na današnjem zasedanju gospodarske konference v Kairu je šef jugoslovanske delegacije Vladimir Popović govoril o stališčih Jugoslavije glede mednarodnih gospodarskih trgovskih problemov in o vprašanjih, ki so na dnevnem redu konference.

Vladimir Popović je na začetku govora poudaril, da so se udeleženci konference zbrali zaradi zaskrbljenosti, ki jo povzročajo tendence v svetovnem gospodarstvu, ki hudo prizadevajo gospodarske in nacionalne interese posameznih držav, kakor tudi interese svetovnega gospodarstva v celoti.

Ko je govoril o teh tendencah v povojnem razvo-

ju, je šef jugoslovanske delegacije dejal, da je ves svet spoznal, kako potrebnost je ustanoviti nov sistem mednarodnih gospodarskih odnosov in tesnejšega mednarodnega sodelovanja, kar je tudi prineslo do ustanovitve OZN, polaganja temeljev svetovnega denarnega in finančnega sistema itd. Toda razdeljenost, ki prevladuje na svetu, je glavna ovira za takšno so-

delovanje. Ta razdeljenost, je poudaril Popović, je dediščina kolonializma, čigar odstranjevanje ovirajo novi poskusi eksploatacije in dominacije v obliki neokolonialističnih akcij. Zato se je tudi prepel med industrijskimi državami in ostalimi povečal.

V nadaljevanju svojega govora je Vladimir Popović med drugim omenil, da se je povprečni dohodek na prebivalca v državah, ki se razvijajo, v katerih je več kot polovica vsega prebivalstva sveta, v zadnjih desetih letih povečal za manj

kot 50 dolarjev, s 54 na 100. Na drugi strani pa se je dohodek v industrijskih državah povečal v istem obdobju za 500 dolarjev od 905 na 1500 dolarjev.

Ta prepel poglablja tudi tendence v svetovni trgovini. V obdobju od 1958 do 1960 se je delež nerazvitih držav v izvozu zmanjšal z 31,5 na 24,7 odstotka, medtem ko se je delež razvitih držav povečal z 56 na 63 odstotkov. Tako tendenca pomeni relativno zastojanje razvoja teh držav, saj države, ki so v razvoju, realizirajo svojo akumulacijsko predvsem z izvoznim. Omenil je tudi, da zaradi padca cen surovin lahko kupijo države v razvoju eno petino blaga manj kot pred 8 leti in celo eno tretjino manj kot pred 11 leti. Svetovno gospodarstvo vedno bolj zajema tudi

KONFERENCA V KAIRU. Na sliki jugoslovanska delegacija: načelnik oddelka, opolnomočeni minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Budimir Lončar, jugoslovanski ambasador v Kairu dr. Jože Brilej, Janex Stanovnik in šef delegacije, član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović. Foto: Tanjug

SEJE GOSPODARSKIH ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Širša kontrola cen v skladu z gibanjem gospodarstva

Odbora sta sprejela na ločenih sejah več z akonskih predlogov in odlokov

BEOGRAD, 11. jul. (Tanjug). Gospodarska odbora obeh zborov Zvezne ljudske skupščine sta sprejela danes na ločenih sejah več zakonskih predlogov in odlokov s področja gospodarstva. Ko so sprejemali predlog zakona o družbeni kontroli nad cenami, so poslanci v gospodarskem odboru zveznega zbora poudarili, da pomeni ta zakonski predlog važen korak k ureditvi razmer na našem trgu. Hkrati so se zavzeli za večje sodelovanje svetovnih potrošnikov, družbeno-političnih organizacij in javnosti nasploh v družbeni kontroli nad cenami in storitvami.

Poslanec Miki Spiljak je pripomnil, da v predloženo zakon, ki predvideva ustanovitev zavodov za cene, ni natanko določeno, ali bodo

zavodi za cene proučevali tudi način formiranja cen na našem trgu. Poslanec Dimče Bojanovski je menil, da predlog zakona ne predvideva možnosti za znižanje visokih cen, po katerih prodajajo zdaj posamezne vrste blaga. Pripomnil je, da v zakonskem besedilu ni rečeno, kako bodo ukrepani zavodi za cene, ko bodo odločili o tem, ali je zvišanje cen upravičeno ali ne. Poslanec Josip Zmajčič je opozoril na to, da je potrebna bolj neposredna kontrola nad cenami in okrepitev vloge tržne inspekcije.

V odgovor na vprašanja poslancev je sekretar ZIS za trgovino in turizem dr. Marijan Brecež rekel, da ni težnja zakona, da uredi vse odnose na področju cen. Njegov glavni cilj je za zdaj omejen zgolj na kontrolo cen v skladu s plansko politiko na področju cen in gospodarskih gibanj nasploh. Dr. Brecež je rekel, da je zakon mišljen kot trajen ukrep za ureditev odnosov na področju cen in da njegova temeljna načela upoštevajo plansko usmerjanje cen, vpliv učinka svobodnega trga in pravico proizvajalca, da sam kalkulira svojo ceno. Pripomnil je, da morata biti dve glavni merila za določanje cen na našem trgu — proizvodni stroški in življenjska raven naših ljudi, za kar bodo skrbeli zvezni organi in družbeni plan.

Ko so sprejemali predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbeni knjigovodstvu, so poslanci gospodarskega odbora zborov protivaževali izraziti mnenje, da bo ta služba s predloženo spremembo postala bolj samostojna, čeravno ostane formalno pri Narodni banki. Izrekli so tudi mnenje, kar je poudaril tudi državni sekretar ZIS za finance Kiro Gilgorev, ki je obrazložil ta zakonski predlog, da pomeni ta predlog temeljni zakon — prehodno fazo na poti k popolni osamosvojitvi službe družbenega knjigovodstva, ki bo ne samo družbeni kontrolor nad uporabo in razpolaganjem z druž-

benim premoženjem, marveč tudi evidenčni gibanja in razdelitve družbenega dohodka.

Odbora sta sprejela naslednje zakonske predloge: o spremembi zakona o bankah, o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku od izrednih dohodkov gospodarskih organizacij za leto 1962, o dopolnitvi zakona o sredstvih gospodarskih organizacij, o zaščiti domačega filma in drugih odnosih na tržišču filma ter o spremembah in dopol-

nitvah zakona o jugoslovanskih standardih.

Sprejela sta tudi predloge odlokov o dopolnitvah zveznega družbenega plana za leto 1962, o uporabi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije za leto 1962, o dodelitvi sredstev iz gospodarskih rezerv federacije o spremembi odloka o najvišjih obrestnih merah po katerih lahko banke sklepajo pogodbe ter o spremembi in dopolnitvi odloka o obrestnih merah na skladi v gospodarstvu.

SEJA ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVO ZVEZNE SKUPŠČINE

Krepitev samoupravljanja bo odstranila škodljivce

V okviru družbeno političnih ukrepov naj tudi kazensko-pravne sankcije prispevajo k zatiranju negativnih pojavov

BEOGRAD, 11. jul. (Tanjug). V odboru za organizacijo oblasti in upravo Zveznega zbora Zvezne ljudske skupščine so predložene spremembe v kazenskem zakoniku danes ocenili kot dodatne ukrepe v zatiranju nepravilnosti v družbi. Član ZIS in sekretar za pravosodje dr. Josip Hrnčević je poudaril, da naj v okviru družbeno-političnih ukrepov tudi kazensko-pravne sankcije prispevajo k zatiranju negativnih in škodljivih pojavov, kakor so protipravno prilaščanje in zapravljanje družbenih sredstev, zloraba službene dolžnosti, razne oblike korupcije in drugo. To je po njegovem mnenju glavni razlog, da so bile predložene spremembe v kazenskem zakoniku. Drugi razlog je v tem, da so nekatera naša sodišča pod stihističnim vplivom določenih liberalističnih nazorov dostikrat izrekla neupravičeno milo kazni za hujša dejanja ter nedosledno uporabljala tudi varnostne ukrepe, kakor je odvzem premoženjske koristi in prepoved ukvarjanja z določenimi pokliči.

Dr. Hrnčević je rekel, da nekatera sodišča izrekajo tudi pogojne sodbe in preširoko tolmarijo ter uporabljajo določbe o izredni ublažitvi kazni, kar se ne bi smelo dogajati. Pripomnil je, da naj predložene spremembe opozorejo sodišča, da je treba okrepiti kazensko-pravno zaščito družbenega premoženja in učinkovito zatirati nekatera druga, prav tako nevarna dejanja. Hrnčević je poudaril, da to seveda ne pomeni, da bi morala sodišča ubrati pot mehanične zaostrelosti kazni in nespametnega plašenja

ljudi in da bi šla v drugo skrajnost. Poudaril je, da morajo sodišča soditi, ocenjevati in obsoditi, ne pa samo mehanično uporabljati zakon.

Josip Hrnčević je rekel, da so glavne spremembe v postritev kazenskih sankcij za posamezna kazniva dejanja proti družbenemu premoženju, narodnemu gospodarstvu in službeni dolžnosti, da hatančneje določijo kaznivo dejanje izdajanja državne, poslovne, službene in vojaške tajne ter inkriminirajo tudi nekatere po-

sebne oblike kaznivih dejanj.

Splošni maksimum kazni strogega zavora ostane 15 let. Izjemoma, v najhujših primerih, pa lahko sodišče izreče tudi kazen 20 let. Ta možnost je predvidena samo za 6 kaznivih dejanj. To so najhujši primeri izdajanja državne tajne, kraje, ponorčanja denarja in vrednostnih papirjev, izredno hudih dejanj proti zdravju ljudi ter proti splošni varnosti ljudi in premoženja. Razen tega je predvideno zvišanje minimuma denarne globe od 1000 na 3000 din in zvišanje maksimuma od 100.000 na 500.000 din, za kazniva dejanja iz koristoljublja pa od enega na tri milijone. Predlaga se tudi postritev kazni za 35 kaznivih dejanj, v glavnem dejanj proti družbenemu premoženju, narodnemu gospodarstvu in službeni dolžnosti.

Izmed novih kaznivih dejanj je Hrnčević omenil dvojno — nečloveško razpolaganje s stanovani in nečloveško konkurenco v znanstvenogovinskem poslovanju.

Poslanec Vida Tomšič, Vlada Zečević, Nikola Sekulić, Rista Antunović, Vladimir Simić in Milija Radovanović so izrazili pripravljenost, da bodo predložene spremembe prispevale k odstranitvi negativnih pojavov. Hkrati pa so posebej poudarili, da je edina prava pot k odstranitvi nepravilnosti in njihovim vzrokom krepitev demokratičnosti in samoupravljanja. To stališče so podpirali s primeri, da je bilo največ negativnih pojavov v kmetijskih in drugih, v trgovini in nekaterih ustanovah, torej tam, kjer ni dovolj razvit mehanizem samoupravljanja, kjer ni dovolj kontrole.

Odmevi na govor Popovića

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPIŠNIKA

KAIRO, 11. jul. Današnji govor voditelja jugoslovanske delegacije Vladimira Popovića je bil za konferenco dogodek, in brez patriotskega pretiravanja lahko zardim, da je vnesel v njen potek novo kvaliteto. Vsi dosedanja govorniki so potrdili, da se mnenja držav, ki se udeležujejo konference, ujemajo v bistvu glede problemov, ki jih obravnava srečanje. Vsi očito želijo izkoristiti priložnost in dati zahtevam razvijajočih se držav poudarek, ki ustreza njihovemu pomenu.

V nasprotju s strahom nekaterih, da bi utegnili se proceduralni zapleti razkriti vso neobjavljeno spritko svoje pravne in politične mladosti nimajo ne operativnih ne političnih izkušenj, se kaže na tej konferenci neka nenavadna notranja trdnost, kadar gre za bistvena načela. Govorniki očito upoštevajo svoje potrebe, pa tudi svoje možnosti. Vsi so poudarili rezultate dosednjega dela, vsi so se dotaknili težav zaradi interakcij.

Koliksen odmev je vzbudil začetek konference, pove že dejstvo, da se je Saudova Arabija odločila, da se udeležijo konference, tako da je sedaj skupaj 38 udeležencev. V kuloarjih se vztrajno širijo govori, da je tudi Nova Zelandija prosila, da bi se udeležila konference. Kakšen bo sklep, za zdaj se ni znano.

Govor Vladimira Popovića je zbudil živahno reakcijo. Delegati v zasebnih pogovorih poudarjajo, da je to prvi govor, ki s številnimi izjavi iz poročil različnih mednarodnih organov postavlja trdno v okvir cilje konference, ki so jih ostali izražali bolj v kvantitativnih kakor kvantitativnih izjavah. O konkretnih jugoslovanskih predlogih so mnenja v podrobnostih različna, mogoče pa je zarditi, da je konferenca njihovo jedro sprejela z očitnimi simpatijami. Si-

cer pa je včeraj začel zasedati odbor za izdelavo zaključnih dokumentov, ki ga vodi šef etiopske delegacije. Delo odbora poteka za zaprtimi vrati, vendar se je v krogih delegacij zvedelo, da se je sklenilo posvetovati o svoji pristojnosti s plenumom.

Vodja brazilске delegacije Octavio Diaz Carneiro je imel včeraj izredno zanimiv improviziran govor, usmerjen k utrjevanju metode in ciljev konference.

V zvezi s tem je ta stari znanec naših delegatov z raznih sej organov OZN našemu dopisniku v daljšem pogovoru orisal stališče svoje države glede nekaterih vprašanj. Tako je glede morebitnih stalnih posvetovalnih teles, ki naj bi jih po zamisli nekaterih delegacij ustanovila konferenca, dejal, da bi to povzročilo marsikatero finančno in kadrovske težavo. Mimo tega pa bi tako proučevali vprašanja razvoja še enkrat na področjih, kjer jih proučuje včasih že preveč organov OZN hkrati. Po njegovem bi bilo treba bolj poskrbeti za smotno sodelovanje med temi telesi. Pač pa se mu zdi zanimiva misel, ki jo je izrazil sudanski delegat, da bi bilo dobro

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

POLOŽAJ V ALŽIRIJI

Splošne volitve bodo 12. avgusta

Začasna izvršna oblast razglasila amnestijo — Posvetovanje v Rabatu končano — Ben Bela na poti v Oran — Rezultati razgovorov niso znani — Izredno sodišče v Oranu

ROCHER NOIR, 11. jul. (AFP, AP, Tanjug, Reuter). Iz Alžirije poročajo, da je začasna izvršna oblast sklenila izvesti volitve v ustavodajno skupščino 12. avgusta. Hkrati je razglasila amnestijo za vse zločine, storjene do 3. julija, prepovedala več listov, ter imenovala vrsto novih funkcionarjev. Posvetovanje alžirskih ministrov v Rabatu je končano. Ministra Jazid in Bitat sta se vrnila v Alžir. Ben Bela pa prispe v Alžir nočijo ali jutri. O rezultatih razgovorov ni nič znanega.

Začasna izvršna oblast je imela v Rocher Noiru sejo, na kateri so sklenili, da bodo volitve v ustavodajno skupščino 12. avgusta. Hkrati je sprejela sklep o amnestiji za vse zločine, zgrešene pred 3. julijem. Vlada je prepovedala

noti. Izvršna oblast je imenovala prefekta v Konstantinu in Bonu, pravosodnega ministra in osem podprefektov. Sprejela je tudi protokole o statusu foncoskih funkcionarjev, ki so v službi v Alžiriji.

Pozno ponoči se je končalo posvetovanje alžirskih ministrov v Rabatu. Na tem posvetovanju sta se podpredsednik alžirske vlade Ben Bela in minister Kider sestala z ministroma Jazidom in Bitatom, ki sta pred dvema dnevi prispela iz Alžirja. Po zaključku razgovorov je dal Jazid naslednjo kratko izjavo:

Med razgovori z našimi brati in kolegi v Rabatu smo dobili vtis, da bi se morale odgovorne alžirske osebnosti v naslednjih dneh vzdržati vsakega komentarja, ki bi mogel škoditi nacionalni enotnosti, ki je potrebna in ki jo naše ljudstvo zahteva. Mnogo razlogov imamo za prepričanje, da bodo vse alžirske odgovorne osebnosti imele isto pozitivno patriotsko stališče glede tega.

S svoje strani je minister Bitat izjavil, da se bodo razgovori nadaljevali. Dejal je, da se med posvetovanjem v Rabatu vsakemu primeru dosegljiv začetek sporazuma.

Ministra Jazid in Bitat bosta jutri odpotovala iz Rabata v Alžir. Ze ponoči ali jutri pa bosta podpredsednik vlade Ben Bela in minister Kider tudi prispela v Alžirijo.

V krogih začasne alžirske vlade čakajo na vrnitev ministra za informacije Jazida, do tlej pa najbrže ne bo mogoče dobiti nobene uradne ocene razgovorov v Rabatu.

Po informacijah nekaterih agencij bodo rezultate razgovorov v Rabatu predložili v odobritev poveljnikom alžirske armade. Prihodnji teden se bodo sestali

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

● PARIZ

V parlamentu je zelo ostra razprava o vladni splošni zunanje-politični usmeritvi. Večina parlamentarne opozicije — sprotuje de Gaullovi konceptu francoske samostojne nuklearne sile. Pričakujejo, da bo vlada v zvezi s tem predložila jutri vprašanje zaupnice. Opozicija pripravlja resolucijo o nena-

● BERLIN

Pravni odbor vzhodnonemške ljudske skupščine je zahteval sodni pregon za glavnega zahodnonemškega javnega tožilca Franka zaradi zločinov, ki jih je na tem položaju zagrešil za časa tretjega rajha. To zahteva in obremenitveno dokazuje odbor Volkskammerjeve poslali v vodstvi parlamenta vseh del.

● RANGUN

Revolucionarni svet Burmanske unije je ustanovil posebna sodišča, ki so pooblašena izrekat tudi smrtno kazni za prevarniško dejavnost in druge zločine proti državni varnosti. Ta sklep Burmanskega revolucionarnega sveta je podpisal general Ne Vin. Sprejeti so ga po nedavnih izrednih v Rangunu, v katerih je bilo ubitih 17 mu-

● HIROŠIMA

V bolnišnici Rdečega križa v Hirošimi, ki se je specializirala za zdravljenje bolezni, povzročenih od atomskega žarčenja je v prvih šestih mesecih umrlo 24 ljudi. Večina je imela leukemijo. V bolnišnici je še 162 bolnikov, ki so oboleli zaradi atomskega žarčenja. Okrog sto ljudi pa so že ozdravili in poslali domov.

ALŽIRSKI VODITELJI NA POTI V MAROKO. Podpredsednik začasne alžirske vlade Ben Bela (desno), ki je v sporu s premierom Benhedo, na rimskem letališču na poti v Kairo v Maroko, kjer se je sestel z zastopniki vlade. Na letališču je odklonil izjavo za tisk.

NOVO IN STARO PO ŠTIRIH MESECIH

MODNA HIŠA SREDI POLETJA

Ko smo se v zgodnji pomladi prvič počasneje odpravili na sprehod po ljubljanski Modni hiši, smo takrat vsebinsko njenih izložb, vitrin, prodajnih miz in polje tudi nekoliko vrgli na rešetko. Od takrat so minili štirje meseci in spet smo se odločili za daljši obisk v tej trgovini, ki jo zalaga kot posrednika med proizvajalci in potrošniki 45 podjetij iz Slovenije in nekaj podjetij tudi iz drugih republik — za dopolnjevanje izbire.

Pot od dveh velikih izložb skoraj štiri nadstropja je bila spet, dolga nekaj ur, kajti če smo našo radovednost že namenili izravnati, smo ga skušali tudi s pridom izkoristiti. V izložbah se te dni na široko smeje sonce in svet je poletnih dni ter nas spodbuja in budi v upanju na pravo poletno vročino ter vabi v čas dopustov. Pred izložbama torej dobis občutek, da bos tudi v vseh štirih nadstropjih srečevali same glasnice — poletja v pisanih vzorcih blaga in modelov. Povodali pa so nam, da gre v tem času — če verjamete ali ne — tudi zimsko blago imenitno v promet, zlasti pa pletenine in celo zimski plašči. Tovarna Industrija iz Jare pa je te dni z učinkovito urejeno izložbo platnenih predpisnikov, modernih krojev, v lepih barvah, in kar je najpomembnejše — po zmernih cenah, sprožila neverjetno zanimanje za te vrste artiklov in predpisniki gredo v promet, da nikoli tega.

Izložbi sta res privlačni in opravila, vsak teden izmenjani, svojo nalogo kar najuspešneje: zbuja zanimanje in želje. Pri tem pa je treba priznati, da je pripomba prenekateriga kupca, da razstavlja-

ga začetka poslovanja Modne hiše, pa zanje vse doslej ni bilo kupca, tudi v bodoče ne bodo deležni zanimanja. Gre predvsem za nekatere modele otroških oblačil, pa tudi ženske in moške konfekcije, ki bi brez vsake škode lahko že našli prostor novim in bolj-šim vzorcem in modelom. Tako pa povzroča ta mešana glavna prednost, pa je v tem, da jih je moč dobiti v 18 različnih velikostih (namesto dosedanjih 6), se pravi za domalega vse postave in rasti. Omeniti velja tudi lepe ženske poletne plašče iz teritala — izdelek domaške tovarne Univerzale, zlasti pa otroške oziroma dekliške poletne obleke iz pralnega bla-

Ko smo že pri konfekciji, pa spregovorimo o njej tudi potrebno mero pohvalnih besed, ki jih nekateri proizvajalci te stroke upravičeno

zaslužijo. V prvi vrsti je treba omeniti tovarno »Mura« iz Murske Sobote, ki je založila Modno hišo z zelo solidno izdelanimi moškimi poletnimi oblekami iz santunga, v več barvah in po solidnih cenah (obleka stane okoli 18 tisoč dinarjev). Modna hiša jih je menda prodala že več kakor tisoč, njihova glavna prednost pa je v tem, da jih je moč dobiti v 18 različnih velikostih (namesto dosedanjih 6), se pravi za domalega vse postave in rasti. Omeniti velja tudi lepe ženske poletne plašče iz teritala — izdelek domaške tovarne Univerzale, zlasti pa otroške oziroma dekliške poletne obleke iz pralnega bla-

ga, zelo praktičnih in okusnih krojev, ki jih je izdelala šivalnica Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani.

Tudi ženska konfekcija na splošno je dokaj napredovala in je moč dobiti kar precejšnjo izbiro poletnih oblačil v čednih vzorcih in solidnih krojih. Med vsem tem pa je seveda mogoče najti tudi marsikaj izredno neokusnega, kar nikakor ne sodi vmes in kar samo kazni celoten vtis o napredku in izboljšanju na tem področju. Naj omenimo kot izrazit primer neokusnega samo bele bluze z vezanimi vrtnicami na prsih, v raznih barvah, ki bodo bržkone težko našle svojo žrtev oziroma kupca. No, takih oblačil je še nekaj in visijo nekatera že dolgo mesece, kar samo potrjuje naše ugotovitve.

V metražnem oddelku ni nič posebnega novega. Kar smo že tolikrat ob raznih priložnostih ugotavljali, danes lahko spet samo ponovimo: osnovna slabost in v nekaterih primerih celo »brida« žalosti so — vzorci. Se starejša pa je ugotovitev, da za otroke ni najti primerne. Nekaj črtastih oziroma karirastih primernih vzorcev je proizvod celjske tovarne »Metka«, kar pa bi drugega morebiti še prišlo v poštev za otroke, je staro, prastaro. Otroški vzorci so in ostajajo odprto vprašanje v naši tekstilni industriji. Doklej še, ko bi bilo končno edino prav, da bi bilo zanje v posebnem oddelku Modne hiše poskrbljeno za bogato izbiro. Za te želje in potrebe pa ostajajo tovarne slejko prej gluhe.

Modna hiša je z izrednim prometom — povprečno 50 tisoč registriranih kupec mesečno — že davno opravila svoj obstoj. Pripravlja pa potrošnikom še marsikaj novega in razveseljevala, kar pomeni, da se bo še nadalje široko razvijala in izpopolnjevala. V kratkem bo preuredila oddelke v I. nadstropju in ga s primernejšo opremo bolj približala kupcu, v IV. nadstropju pa namerava odpreti nov oddelke za obutev, ki je doslej v njenem okviru očitno primanjkoval.

—VŠ

V BEOGRADU SO USTANOVLILI CENTER ZA OBVEŠČANJE POTROŠNIKOV

„Nazorni pouk“ za gospodinje

Nedavno so ustanovili v Beogradu Center za obveščanje potrošnikov kot večno stalne industrijske razstave »Družina in gospodinjstvo«, katere poslojpe je grade nasproti veleblagovnici »Crvena zvezda«. Kako koristen bo ta center za potrošnike, ni težko uganiti. Mnogim razstavam s področja stanovanja, prehrane, oblačila, počitka in razvedrila, pa tudi mnogim družinam bo s tem omogočena pomoč, do-

bivale pa bodo tudi koristne nasvete za ureditev stanovanja, za izboljšanje prehrane ter modne nasvete pri nakupu lepe obleke in praktične garderobe. Potrošniku bo omogočeno, da se v tem centru seznani s kvalitativni vseh razstavljenih proizvodov. Posebej šolaniki prikazovalci bodo odgovarjali na vprašanja in dajali nasvete o uporabi razstavljenih predmetov.

Prikazani pa ne bodo samo najnovejši proizvodi domače industrije, marveč tudi podobni proizvodi tujih držav, ki bi jih domači proizvajalci lahko začeli izdelovati, če se bodo zanimali zanje. Tako bodo proizvajalci preko centra lahko vplivali na to, da se bodo posamezni proizvodi, ki jih pri nas še nimamo, v doglednem času pojavili tudi v naših prodajalnah.

Razstava bo razdeljena na dva dela. V pritrilnih prostorih centra na Terazijah 10 bodo potrošniki obveščati o

prednostih novih proizvodov, pripravljenih za gospodinjstvo, v podprilnih pa bodo obiskovalci videli, kako se ne sme ravnati. Tu bodo prikazane pomanjkljivosti nekaterih proizvodov, ki jih proizvajalci njihove funkcionalnosti in estetskega videza niso dovolj upoštevali.

V centru za obveščanje potrošnikov obetajo tudi vrsto predavanj, povezanih z razstavo. Predavali bodo ugledni strokovnjaki in potrošniki bodo na predavanjih na poljuden način obveščeni o vsem, kar jih zanima, dobivali pa bodo tudi nasvete. Od septembra bodo predavala vsak tork. Center je ondan razširil razstavo hrane, s katero je začel svoje delo, tudi na pripravljena zmrznjena jedila.

Podjetji »Mitros« iz Sremske Mitrovice in »29. novembra« iz Subotice sta razstavili pripravljene zmrznjene obroke za enega človeka s prikupami in salato ali brez njih. Obe vrsti jedi sta spravljene v tankih aluminastih posodah in v lepo lakiranih kartonskih škatlah. Najmanjša večja majhnega obroka znaša 450, večjega pa 500 gramov.

Pripravljali bodo 22 vrst zmrznjenih jedi, ki jih je treba samo malo pogreti. Zeti jih je mogoče kar iz posod, v katerih so zmrznjena. Za takšen način prehrane se zanimajo zlasti zaposlene žene, ki bodo lahko znatno skrajšale čas za pripravo vsakdanjih obrokov. Tembol, ker tako pripravljena hrana prav nič ne zaostaja za doma skuhano.

Cene zmrznjenih obrokov bodo v glavnem zmerno. Jedil brez prikuh bo tovarna prodajala trgovinskemu omrežju po 110 do 170 din, s prikupami in salato pa po 180 do 235 din. Trgovinsko podjetje »Vračar«, ki ima po mestu mnogo podružnic, se je začelo pogajati z novosadskim »Koproduktom«, ki zastopa proizvajalce zmrznjenih jedi. Pričakovati je, da se bodo takšna jedila pojavila v beograjskih prodajalnah že avgusta. »Vračar« pa bo na tovarniške cene začel računati 15 odstotkov marže. Tako bodo jedi brez prikuh veljale najbrž kakih 150 din, s prikupami pa kakih 250.

Načrtno delo tudi v gospodinjstvu

To pravilo velja za vsako gospodinjstvo, a še posebej za tisto, ki ob svojem poklicnem delu opravlja še gospodinske posle.

Najbolje je, da si razporedimo vsa večja dela za ves teden naprej. Ponedeljek določimo na primer za pranje. Manjše kose perila operemo doma, večje pa odnesemo v servisno pralnico. Torek rezerviramo za likanje itd. Vsaka gospodinja si bo delo razdelila tako, kot ji najbolj ustreza. Važno pri tem je, da se takega vrstnega reda tudi drž in ga ne menja iz tedna v teden.

Za vsak dan v tednu si izdelajmo dnevni načrt; najbolje, da to storimo že zjutraj. Računajmo tudi na pomoč družinskih članov in servisov, če živimo v takšni stanovanjski skupnosti, ki je napravila že kaj več za razbremenitev zaposlene žene in družine.

Sprva se nam bo dozdevalo, da nas takle delovni načrt le ovira pri delu. Da bo sli laže, si zapisujemo vsa dela, ki jih nameravamo opraviti v enem dnevu. Naložimo pa si le toliko dela, kolikor ga bomo zmogli; pri tem upoštevajmo tudi vremeni pogoje. Kmalu se bomo privadili delati po načrtu, po nekem sistemu in nam ne bo treba več zapisovati gospodinskih nalog. Opazili oomo, da je opravljenega mnogo več dela kot sicer, da pa smo tudi manj utrujene in bolj zadovoljne, ker nam je izpolnjeni dnevni načrt pomagal, da smo tudi z gospodinskimi deli na tekočem.

Na živilskem trgu

Sreda je torej dan, ko je mestna tržnica bolj založena kot drugekrat, posebno sedaj, ko je sadja in zelenjave na ostanjane. To pa je tudi dan, ko se moja znanca Meta najraje sadi na trgu in struje za njegov ogled tudi po vse dopolne.

Meta se je torej odpravila z veliko košaro na trg že zgodaj zjutraj. Najprej je premerila tržnico pod noge prodajalci.

»Sreda je torej dan, ko je mestna tržnica bolj založena kot drugekrat, posebno sedaj, ko je sadja in zelenjave na ostanjane. To pa je tudi dan, ko se moja znanca Meta najraje sadi na trgu in struje za njegov ogled tudi po vse dopolne.«

Meta se je torej odpravila z veliko košaro na trg že zgodaj zjutraj. Najprej je premerila tržnico pod noge prodajalci.

»Hi, konjček...«

»Hi, konjček...«

»Hi, konjček...«

Dom in elektrika

Elektrika in pleskanje stanovanja

Cepprav nas muhasto vreme v tem ne prepušča, vendar koledar odločno pove, da je poletje tu. Ta čas marsikaj tera družina izkoristi za bližnje stanovanja. Ob tej priložnosti je mnogo žolčnih debat o bodočih barvah zidov, o tonih, o harmoniji barv itd., večkrat pa pozabimo na električno instalacijo.

Od zadnjega beljenja smo si nabavili nove gospodinske aparate, premaknili smo kak del pohištva — nočno omarico, na kateri stoji svetilka, mizico za radio, nabavili smo mešalnik ali televizor, za katerega še nimamo določenega prostora itd. Vse to povzroča, da naše stano-

vanje prepletajo priključne vrvice, ki so povsem v napoto.

Te vrvice jezijo gospodinjstvo pri pospravljanju, kajti za njimi se nabira vsa neznaga, so vzrok za stalne očitke gospodarju, ker »bi že lahko to enkrat uredil, kakor je to že napravil moč te ali one prijateljice in tako naprej. Po drugi strani pa je mreža premakljivih vrvic v stanovanju lahko tudi nevarna. Od stalnega premikanja se marsikaj poškodejo izolacija in je možno priti v stik z napetostjo ali povzročiti kratak stik, zaradi česar pregori varovalka. Te nevarnosti so zelo, zelo velike in po-

membne.

So pa tudi manjše nevarnosti. Cepprav živimo v času avtomatizacije, mehanizacije in vsemirskih poletov, za nas še najbližja klasična konjček se ni izgubila svojega čara. Zamislimo si, kako je privlačno sesti na tla, zagrabit namesto vajdi priključno vrstico od radia, televizorja ali kateregakoli elektrifnega aparata in zmagoslavno vpiti: »Hi, konjček!...«

Vse te nevarnosti v zvezi z vrvicami pa je mogoče najlaže odpraviti pred pleskanjem stanovanja. Vsak električni aparat (pravimo mu tudi potrošnik energije) mora biti priključen na električno instalacijo po najkrajši poti se pravi, da moramo imeti za vsak aparat posebno vtičnico in priključno vrstico, ki ne seže do tal. Zato moramo seveda imeti dovolj vtičnic, to je temu primerno prirejeno instalacijo.

Instalacijo navadno polagamo pod omet. Če karkoli menjamo pri instalaciji, poskodujemo zid in zato je nujno pa vsaki predelavi instalacij preplekati zid. Zato je to najbolj zdržiti.

Predelava instalacije ni težka in niti ni tako draga. Na trgu imamo sedaj tako imenovane PVC-vodnike, ki jih polagamo neposredno pod omet brez cevi, kakor se je delalo prej. Ti vodniki imajo polimilnasto izolacijo in dobimo jih v dvo ali trožni izvedbi. Polaganje teh vodnikov je zelo preprosto in večino dela lahko opravi tudi laik. Ko se odločimo za predelavo instalacije, se moramo obrniti na strokovnjaka.

Najbolj zamudno delo — izsek ometa, pa lahko napravimo skoraj vsak koristen stanovanj. Vredno orodje — sekalo in ključ — je v vsaki hiši. Dovolj je, da izsekamo samo omet in samo na mestu, kjer bo vtičnica, je treba izsek poglobiti v opeko. Riba mora biti široka kakor 3 cm.

Novosti naše industrije

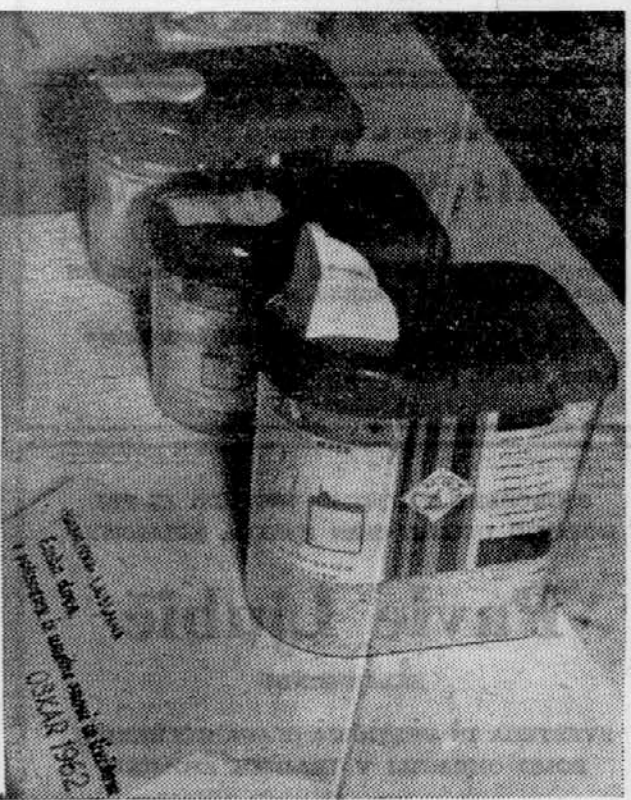
NAMESTO LESENH, COLNI IZ PLASTIČNE MASE
Tovarna Elan iz Begunj in Jugoplastika iz Splita sta izdelali prvič za letošnje poletje čolne iz plastične mase. Čolni so dolgi približno štiri metre, njihova prednost pred lesenimi pa je, da so veliko bolj vzdržljivi. Vanje je moč vdelati tudi motor, ki jih lahko spremenijo v motorne čolne. Prve plastične čolne je dobil v prodajo pred nekaj dnevi tudi Slovenijašport v Ljubljani. Cena Elanovih čolnov je 156.000, Jugoplastičnih pa 185.000 dinarjev.

ZA VROČE POLETNE DNI
V laboratorij Drogerije v Ljubljani so pred kratkim izdelali novo sredstvo — mandljevo olje za sončenje, ki ga že prodajajo vse poslovalnice Drogerije. Novo preizkušeno sredstvo od vseh dosedanjih je najboljše zavarje skozi pred sončnimi žarki. Mandljevo olje prodajajo v stekleničkah po 50 gramov, ki stanejo 250 dinarjev.

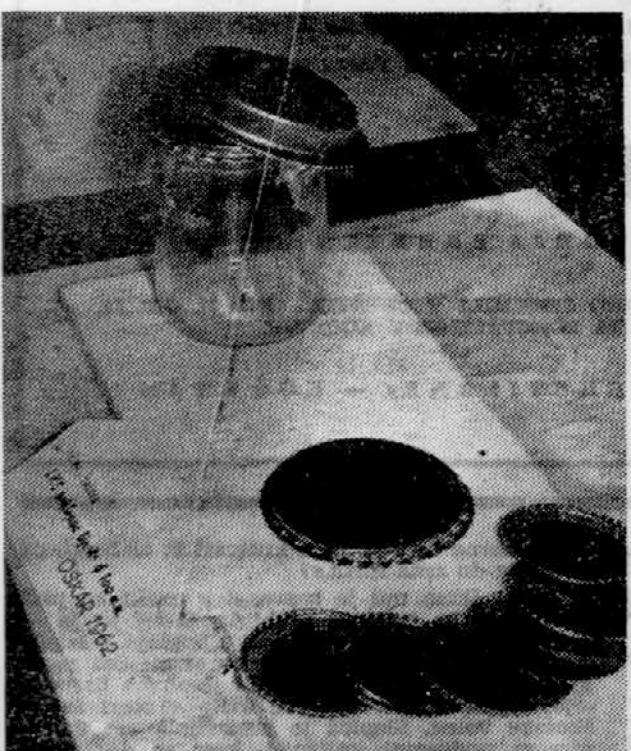
MREZASTE SRAJCE IZ BOMBASA
Te dni je začela zagrebška tovarna perila »Domača« tvornica rubije prodajati mrežaste moške srajce s kratkimi rokavi. Izdelane so iz najboljšega bombasa. Srajce so namenjene za poletje, ker prijetno hladijo, kar je tudi njihova prednost pred srajci iz popelina in drugega blaga. Lepo se tudi perejo in likajo, stanejo pa 2880 din.

FLAMINGO — PROTI POTENJU IN UTRUENOSTI
V vseh naših drogerijah in lokarnah je moč dobiti že nov izdelek — sol »Flamingo«, ki jo je dalo pred kratkim v prodajo podjetje »Gosna« v Ljubljani. Potrošniki jo dobe v ličnih škatlicah iz kartona po 250 dinarjev. Sol lahko uporabljamo kot uspešno sredstvo za odpravo močnega potenja nog ali pa za osvežilne kopeli.

Oskar za embalažo

Prozorna »Emba« doza iz nezdroljive plastične mase, s posebnim livekom na pokrovu, je uporabna v gospodinjstvih za shranjevanje sladkorja, riža itd. Liveček na pokrovu, ki se tudi neprodušno zapira, omogoča, da se vsebina zlahka siplje iz posode. Oblika je zelo privlačna. V »Emballric« izdelujejo zdaj te doze v dveh velikostih.

Tovarne »Lime« Zagreb, »Kalmik« Varaždin in tovarna stekla Straža so pokazale nov način neprodušnega zapiranja kozarcev za vlaganje. Kozarce z širokim vratom, ki omogoča lahke polnjenje in praznjenje, zapremo z dvema pokrovcema. Prvi je iz mehkejšega pločevine in ima na obodu gumijasto tesnilo. Nanj povzemo drugi pokrovec. Z nekaj udarci se rob spodnjega pokroevka zavija navzdol in neprodušno zapre kozarce. Tudi odpiranje je enostavno. Pokrovec je večkrat uporaben.

V reški tovarni embalaže so izdelali konzervno škatlo za ribe, ki ne potrebuje ključa za odpiranje. Pokrovec ima na obodu gumijasto tesnilo, ki se na koncu podaljša v ježček. Konzerva se odpre tako, da potegnemo za ježček in s tem ločimo pokrovec od škatlice. — Na izletih in potovanjih ne bo več slabe volje zaradi izgubljenega ključa ali porezanih prstov. Foto: Busić

Napoved za četrtek: V Pomořju pretežno sončno. V Pradoljanosti sprva pretežno sončno, nato nekoliko povečana oblačnost in predvsem popoldni krajevine plohe. Najnižje nočne temperature okoli 13, v Primosju 20. Najvišja dnevna okoli 25.

